

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velkem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naši uradi pa slovenski jezik.

Odkar živimo v dobi parlamentarizma, to je, odkar si volimo poslance, da govoré za nas v različnih zastopih, kjer gre kreniti kaj na vzboljšanje naših razmer, ves ta čas se bje boj za veljavo slovenskega jezika. Z njim namreč ali pademo, če ne obvelja, ali pa se povzdignemo do veljave drugih narodov, ki so v tem oziru že prej bili večjo srečo uživali. Izid tega boja odloči našo srečo.

Žal, da gremo v tem še vedno le po polževo naprej, čisto malo, samo par pedi smo v celih teh dolgih letih prišli naprej. Izpod duri še skorej nikjer nismo stopili, vedno so še ali že nemščina ali italijansčina ali v novejšem času tudi magjarščina za mizo, nam pa še njih nobena ne privoši le drobtinice, padajočih raz njih bogate mize. V nobenem uradu, v nobeni šoli, kamo-li, da bi v javnem življenju bili to dosegli, kar bi nam po pravici šlo.

Kdo je tega kriv? Časniška glasila, kar jih imamo, so svoje vselej storila, vedno so prosila vlado, vedno so dregala naše zastopnike, vedno so učila ljudstvo, naj bi vsak storil, kar bi se dalo, da bi se naše želje izpolnile. Če se nam tedaj še vse eno niso izpolnile, časništvo tega ni krivo, kar je smelo, to je storilo, uste so se mu itak velikrat mašila.

Da bi v tem c. k. vlado dolžili, to ne gre, kajti že večkrat je pokazala voljo, storiti za nas toliko, kolikor je mislila, da bi ona smela.

Se ve, da so njena pota tudi le polževa, na naglem se pri njej ne izgodi veliko, pa že to je nekaj, kedar kaže dobro voljo in na drugih je, poriniti jo naprej. Le-ti so pač v prvi vrsti naši poslanci, ali teh nismo vselej imeli, vsaj pravih ne. V nekaterih dobah so se nam bili prav naši sovražniki vrinili, kaj bi pač taki bili za nas storili! Še le zaverali so druge, ki so nam dobro hoteli. In potlej teh par poslancev, ki smo si jih sedaj pridobili — premalo jih je, da bi sami kaj dognali.

Če mi sami, vsak po svoji strani, ne bomo segli v kolo naše sreče, naše mile slovenščine, vsa je podoba, da je ne izpravimo iz blata, v katero jo je dolgoletno zateranje zakopalo. Preveč se nam ga je nabralo in ljudje so se nam ga tu in tam že tako navadili, da menijo, Slovenec biti, se za tacega v uradu pokazati, bilo bi grdo ali celo na škodo. Tedaj pa se tudi ne čudimo, močno pa obžalujemo, kedar slišimo slovenskega kmeta, ko ima v kaki uradni kaj opraviti, raji nemški, če še tako grdo, govoriti, kakor pa slovenski, kar bi lahko lepo in pa s polno zavestjo govoril. Ubošček pač misli, da se bo tako „gospodu“ prikupil in svojo reč bolje ali vsaj hitreje dognal.

Njemu ni zameriti, saj je že dosta trpel za to, ker ga je slovenska mati rodila. Naj je še tako pošten in v svojih rečeh dosta premeten, rokovnjač — nemški ali laški — ležje je shajal po uradih, kar se je po nemški ali laški odrezal — tedaj v jeziku, ki ga je „gospod“ umel, slovenski kmet pa je še denar, ki ga je za davek prinesel, spečal le z vso silo in nazadnje je bil vesel, če se le več psovanja ni slišal. Taki so bili časi, ni še dolgo sem od njih, in pravijo, da še v naših dneh ni povsod — bolje.

Po postavi, po volji svitlega cesarja to seveda ni bilo nikoli, sedaj pa že celo ne, toda kaj pomaga, ko se kmetu ne pokaže to v djanju, ko še vedno dobiva vsa pisma pri nas nemška, drugod pa laška in se „gospodu“ nagrbanci lice, ako hoče kmet slovensko pismo! Da se temu izogne, trpi raji silo ali zbere nemščine ali laščine toliko skup, da se z „gospodom“ razumeta. To se izgodi seveda večkrat na njegovo škodo, kajti tako sporazumljenje ni vselej srečno. Pisec tega je bil včasih že priča tacega porazumljenja in mora reči, da sta se mu oba smilila, „gospod“, ki ni umel s kmetom govoriti slovenski, pa kmet, ki ni vedel nemški zadosti, da bi povedal, kaj misli.

(Dalje prih.)

Nāše delo.

S Pohorja v oktobru.

(Konec.)

Nāš narod rad uboga in da se kreniti na pravo pot, če le vodij najdemo, ki bi si prizadevali tako pot mu kazati — na tak naēin, da se koristno druŹi s prijetnim. Bogu je ljubo tudi pošteno veselje, nāši mladini — kdo bi ji ga hotel vzeti?

Sicer pa Źe za to včasih ni treba druŹtva. Nam je v tem na misli neka Źupnija. Bila je pred leti gledē narodnosti Źe vsa mrtva, ali priŹel je tje duhovnik, vnet domoljub, in vzbudil je v teku enega leta celo Źupnijo tako, da je do malega sedaj Źe v njej vse zavedno, slovensko, pošteno. ēe more Źe eden domoljub toliko storiti, koliko pa bi Źe le storilo dobro osnovano druŹtvo?

Izgledov za to nam ne manjka. V Mozirju so o svojem času napravili „Savinjski sokol.“ Kolikor smo o njem sliŹali ali brali, prav dobro se jim je obnesel, vpraŹamo torej: ali bi vsi Slovenci ne mogli ustanoviti „Narodnega sokola“? Nāši mladenēi bi tukaj imeli svoj duŹevni uŹitek in ne iskali bi si ga veē po krēmah in vasovanju; v tacem druŹtvu bi se urila narodna zavest in iz zavedne mladine postal bi nam zaveden zarod.

Komur je tedaj v resnici mar za nāŹ ubogi narod: kdor hrani v srcu nesebiēno rodoljubje, naj dela na to, da se odstranijo take napake pri nāŹi mladini; da nam postane pravi biser, saj vemo, da nam more le iz dobre mladine izrasti narod, ēegar je lepa prihodnost. Tako bomo pa lahko kedaj veseli izklicali, kakor svoje dni Grahovka v Rimu, drugim narodom, ko nam bodo svoje bogastvo, omiko, slavo hvalili: NāŹi otroci so nāŹ ponos, nāŹe bogastvo!

ēas je sedaj! Nekoliko smo se Źe ubranili navalom sovraŹnega nemŹtva zoper nas, in ēe ēemo mi napredovati, gledati nam je na vse, niēesar ne smemo spregledati, najmanj nāŹe mladine. Delati nam je za to, da se nam povzdigne priprosti narod gmotno in duŹevno, da se nam zave vsakdo — vsi do zadnjega bajtarja.

Tedaj pa, ko bode vsak Slovenec zaveden kristijan, ko se bodo v vsaki hiŹi prebirale slovenske knjige — tedaj bo pravi ēas prave ljudske prosvete, tedaj bo nāŹega naroda vstajenje, njegov pravi den.

Gospodarske stvari.

Nekaj potrebnih jesenskih opravil za sadje-rejca na sadunosnih drevesih.

(Dalje.)

Nekatera sadna plemena imajo po svoji naravni rasti toliko nagnjenost k rodovitnosti in rodijo nekoliko ēasa skoraj vsako leto tako

moēno, da jim letorasli krajŹi in slabejŹi postajajo in da je celo drevo z plodovimi mladikami in popki, rekel bi, kakor posejano. Ako se v tem sluēaju Źe ne porajta na to, da prihaja sad od leta do leta drobnejŹi, se bode pa nekoliko let pozneje pokazalo, da se sad niē veē do popolna ne zavrŹi in da postane brazgotinast in razpokan. Drevo je omagalo in daje z poganjanjem vodenih letoraslov na znanje, da ne more veē vseh vej in mladik prerediti. Pazljivi sadjerejec zdaj zna, da je drevo vraēbe in ponovljenega okrepēanja potrebno in mu ali vse ali vsaj nekoliko vej do tretjega dela nazaj poreŹe, t. j. on drevo pomladi.

Razun pri takih drevesih, ki so vsled prevelike rodovitnosti onemogla, je pomlajenje tudi Źe pri takih drevesih potrebno, ki so po mrazu, po nevihti, toēi, po spaēenju krone, po poŹkodbi ali boleznim del svojih kronenih vej pozgubili, da se tako po novih izraŹēajih iz starejŹega lesa zopet nova drevesna krona zaraste. Primerno je po tem takem pomlajenje v jeseni narediti, pri katerem opraviu je treba paziti, da se zmirom v Źpiku drevesa porezovanje poēne. Veje se v dve-do Źtiriletnem lesu nazaj vreŹejo v pomlajenem merilu pokaŹe. Prerezi glavnih ran ne smejo veē nego 7—10 centimetrov meriti v premeri. Prerezi morajo biti na gladkem mestu na veji blizo kake postranske mladike, na robu se morajo dobro obrezati in prerezi zamazati. Svetujejo tudi, da se v primeri z velikostjo drevesa, puŹcate 1—2 sesavni ali vleēni veji v spodnjem in srednjem delu krone. Tudi vse postranske mladike na vejah, ki pod prerezi izraŹēajo, se morajo pustiti. Te sesavne ali vleēne veje imajo ta namen, da se hrana, ki jo drevo iz zemlje na se potegne, brŹ tudi podela in porabi in da tako ne nastane kako ustavljanje raznih drevesnih sokov. Koneēno se mora Źe za to skrbeti, da se postranske mladike, ki vsled porezanja na zdravih drevesih na vseh krajih iz vej in debla poganjati zaēno, bolj pomalem porazujejo in odstranjajo. Tiste postranske mladike pa, ki so v napravu nove pomlajene drevesne krone potrebne, te naj se pustijo rasti.

Ko se drevesu krona trebi bode tudi potrebno mu deblo in debelejšē veje mahu, liŹajev in stare skorje ostrgati; v razpokah prezimujejo cele trume mrēesja. Za to delo sluŹi dobro drevesna strgaēa, ki ima podobo vsake druge strgaēe, samo, da je na daljŹem roēiŹu nasajena.

Da se mah po drevesnih deblih in debelejših vejah ne zaredi, se nasvetuje, da se debla in veje z apnenim mlekom do dobra pomazejo. Tako apneno mleko se nareja, ako se gaŹeno apno in voda tako pomeŹata, da se s to tekoēino pomazana drevesa nekakoŹno belo videti. S priliēnim Źopkom se poprej

ostrugana drevesna debla pomažejo, katero delo se mora ponoviti, brž ko so drevesa zopet pomaže po dežju oprana. Večidel pa pomaža celo leto drži. (Dalje prih.)

Sejmovi. 29. oktobra: Pri sv. Jurju blizu Celja, na Muti, v Koprivnici, v Cmureku, pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji.

Dopisi.

Iz Maribora. (Pri šolskih sestrah.) Da krščanstvo ni mrtvo, marveč da vselej če tudi le bolj na tihem dela in to neprestano, tega se lahko prepričamo pri naših šolskih sestrah. Še je prav le 20 let, kar so prišle v naše mesto, malo po številu, pa veliko jih je bilo po svojem zaupanju v dobro stvar, kateri so se posvetile. Sedaj pa jih je že 50, imajo doma brezredno šolo za dekleta in vrhu nje še pri sv. Jožefu otroško odgojišče v Repnjah, pa in v Ljubljani podružnici. In če človek vpraša, odkod da je vse to prišlo? Odgovor je šolskih sester le ta, da je to presv. srce Jezusovo storilo. Tako malo pripisujó sebi, kar se je pri njih izgodilo. Zadnjo nedeljo so Njih ekscelencija, premil. knez in škof jim tri zvonove blagoslovili in še tisti dan so jih v zvonik, ki je že kolikor toliko gotov, potegnili. Pri tem je človek lahko videl, koliko simpatij so si že sestre v teh letih pridobile. Celo dvorišče, kjer so zvonovi viseli, in vse hiše in mostovži so bili natlačeni gostov, ki so bili hoteli tega sv. čina biti priča. Poleg Njih ekscelencije so bili izmed višje duhovščine navzoči velč. g. stolni prošt Jurij Matjašič, velč. g. stolni dekan Ign. Orožen, preč. g. kanonik Fr. Kosar, škofov namestnik pri čč. sestrah in duša njih celega delovanja, in preč. g. kanon. dr. J. Križanič; potem skoraj vsi gg. profesorji bogoslovja in pa kateheta. Izmed posvetne gospode bilo pa je jih toliko, da jih ni moč naštetí: gg. J. Girstmayer, Fontana, dr. Leonhard, dr. Maly, stav. mojster Černiček . . . Gospá pa si ne upamo se le dotakniti, kajti sila veliko jih je bilo, med njimi se ve, da je bila gosp. baronica Gödel-Lannoy, M. Schmiderer, g. Černiček, Majciger, Aichler. — Sv. obredi so se vršili s kraja sicer med malim dežjem, potem pa je lepo postalo in izvršili so se, kakor je to že navada, ali česar se nismo nadjali, bilo je to, da so Njih eksc. mil. knez in škof po dolgem blagoslovljenju še izpregovorili besedo, — besedo, ki bo gotovo vsem, ki so jo slišali, za vselej ostala v spominu. Počenši od soglasja, v katerem bodo novi zvonovi Bogu hvalo peli, prestopili so na soglasje, katero je tolikanj lepo pa tudi sila potrebno, v našem mestu v naši lepí, deželí, v našem cesarstvu, v katoliški cerkvi. „O“, so vzkliknili, „da bi segla moja beseda v vse dotične kroge, da bi posehmal bilo povsod le

lepo soglasje po našem mestu, pri naših ljudstvih, po našem cesarstvu! Nikdar naj bi ne bilo treba klicati med ljudstva, kar je izgovoril svoje dni veliki apostol: Če eden drugega grizete in ujedate, glejte, da eden drugega ne iztrebite! Gal. 5, 15.“ — Po teh besedah mil. kneza ravnaajo se pač čč. sestre, kajti vse delajo za vse in še ne izmenijo se za to, kar katera dela, da je to le v prid vsem, pa je dobro. V tem so si vse enake, sedanja č. prednica, s. Nepomucena rada nadaljuje, kar je prejšnja začela in prejšnja, č. s. Margarita, pokazala je enako veselje nad tem, kar se zdaj izpolnjuje pri njih hišah; bila je celo botra pri večjem zvonu in je ves čas, kar je blagoslovljenje trpelo, zdržala, ko je vendar že precej bolehná. In da se bode potem tudi drugje, vsaj nekoliko, želja Njih ekscelencije izpolnila, to je tudi naša vroča želja. Soglasja nam je treba.

Iz Ljutomerá. Štejem si v dolžnost, svetu naznaniti moža, ki sicer dozdej ni bil prav naš, vendar si je s svojim poslednjim djanjem zaslužil priznanje in zahvalo Slovencev. Znano je, da se v poslednjem času narejajo po postavi predpisane obrtnijske zadrúge, pri katerih posamezni obrtniki zedinjajo svoje moči, da obrtniškemu stanu spet pridobijo dostojno veljavo in se tako spet opomorejo in okrepijo. Obžalovati vendar moram, da se te zadrúge med slovenskimi obrtniki osnujajo le na nemški podlagi; toraj tem več priznanja si je zaslužil mož, ki je pri nas to reč popolnoma na slovenski podlagi izpeljal, in ta mož je gosp. Jožef Klobučar, kovač v Ljutomeru, ki je ob enem predsednik zadrúge kovačev in njim pridruženih obertnij. Da bi tako storili tudi predsedniki drugih zadrúg, gotovo bi si v kratkem pridobili Slovenci mnogo tal tudi po mestih in trgih. Čeravno tedaj Klobučar do zdaj ni se pokazal prav naš, s tem djanjem osvetil je vendar svoje ime med Slovenci za vselej in ti bodo ga s tem bolj čislali, čem čednejše bode stal na svojem enkrat pridobljenem prepričanju, da ga je slovenska mati rodila, in da ima ljubo Slovenko za ženo.

Iz Celjskega okraja. V zadnji štv. „Slovensk. Gospodarja“ je bilo brati, da hodi po „Savinjski dolini neki agent, ki pravi, da nabira zavarovance za graško vzajemno zavarovalnico, v resnici jih pa nabira za neko francosko judovsko društvo. A k temu še imam jaz dodati, da je on tako predrzen, da hoče vsakega gospodarja zavarovalno polico videti in tako druge zavode obrekuje, posebno banko „Slavijo“ na vse mogoče načine graja, in pravi, da je bilo v Megojnicah več pogorelih gospodarjev pri „Slaviji“ zavarovanih ter še sedaj niso zavarovalnine prejeli, in da že bo „Slavija“ skoraj nehala. Zavarovanci b. „Slavije“ bodite brez skrbi, ker to je vse grdo obrekovanje. Resnica

je ta. V Megojnicah je bil samo jeden pri b. „Slaviji“ zavarovan, pri kateri se mu je koj odškodnina likvidirala na njegovo popolno zadovoljnost in takoj izplačalo 500 gld. na račun. Tudi to je grdo obrekovanje, da bi že „Slavija“ nehala, ker od leta do leta sijajno napreduje; tudi še nikoli ni bilo slišati, da bi kakšni zavodi, kakor „Slavija“ ali graška, ki ste vzajemni društvi, nehali, nasproti se pa mnogokrat zgodi, da se akcijska društva, kakor je zgoraj omenjeno, razpustijo in falirajo. Toliko v obrambo resnice.

Od sv. Martina pri Slov. gradu. (Inštalacija nadžupnika.) Daima katoliško občinstvo do za pravo, dobro reč unetih duhovnih pastirjev vneto srce, pokazalo se je tudi pri nas v Šmartnem pri Slovenjem gradu 10. in 11. oktobra t. l., ko smo vsprejemali novega nam dobrodošlega nadžupnika in dekana, preč. g. dr. Josipa Šuc-a. V soboto ob 4. uri popoldne že plapolale so zastave cesarske, štajerske in slovenske raz zvonika, nadžupniške hiše in slavolokov, zvonovi so veselo zvonili, ter gro-melo je iz topov, da je bilo kaj, ko je bil ta-sten vsprejem. Šolska mladež, kolikor jej je le moči bilo pri deževnem vremenu priti — ovenčani učenci in učenke belo oblečene — pozdravila je novega g. nadžupnika s primernim pozdravom; odbori treh občin, udje krajnega šolskega sveta, domača duhovščina, nazdravijo vrlodošlemu; obilno navzoči nadžupljani zakličejo mu trojni „živio!“ Prišedši v cerkev sv. Martina zapojejo novoimenovani latinsko pesen na čast sv. Duhu in obmolijo litanije vseh svetnikov s sv. blagoslovom. — V nedeljo vršili so se slovesno obredi inštalacijski po kn.-škof. duhovnem svetovalcu in župniku Davorinu Terstenjaku, koje obrede so tudi po prečitanih dotičnih pismih iz prižnice v njim navadni jedernati besedi mnogobrojnim vernim razložili. Po skončanem slovesnem sv. opravi, kojega so se tudi velespoštovani g. okrajni glavar z vsemi cesarskimi uradniki iz Slovenjega gradca slovesno udeležili, vršile so se pri krasnem obedu jedernate zdravice na Njih Veličanstvo presvitlega cesarja, na Njih ekscelencijo premilostljivega knezoškofa, na ekscelencijo ministra pouka in bogačastja, na ekscelenco cesarskega namestnika, na okrajnega glavarja in druge ces. uradnike v najlepšem redu in veselju. — Nam župljanom te lepe nadžupnije pa v srcih gori želja, da bi se spolnile ove besedice, s katerimi so učenke pozdravljale novega našega dušnega pastirja: „Več ko je tú le lepega cveta — Štela se Vam prav srečna bi leta! — Mili Bog pri nas Vas osrečuj — Blagoslov Vam tukaj — tam sveti raj deluj!“ J.

Od Save in Sotle Sprejmi cenjeni „Sl. gosp.“ tudi nekoliko vrstic iz meje Kranjske in Hrvatske. Ker se leto h koncu bliža, toraj je že

razvidno, kako se je kaj obneslo, kaj je dobrega ali slabega rodilo. Leto se ne sme najslabejim prištevati; ako ravno je bila huda suša in hude ure. Vendar je še hvala Bogu mnogo živeža prirastlo, posebno pa vinska kapljica je kaj izvrstna, najboljša od leta 1859. Zatoraj žal, da bodo nekateri letos zadnjikrat brali, kajti trtna uš strašno razsaja. Letos smo dobili spoštovanega g. notarja, pravičnega v svojem poklicu. Kedaj pa dobimo nam prijazne uradnike? žali Bog, če to bi se imeli mnogo pritožiti, mnogo imamo g. uradnikov, pa le malo slovenskemu kmetu prijaznih. Leta 1867 dne 21. decembra so naš presvitli cesar podpisali osnovne državljanske pravice. V njih je slovenski kmet proglašen za enakopravnega državljana. Slovenec in njegov jezik je pridobil v Avstriji tiste pravice v uradih, v šoli in v javnem življenju, katere je že davno Nemec užival. Zatorej pa naj se spominja slovenski kmet s hvaležnostjo treh cesarjev Maksimilijana, kateri je odpravil sužanstvo, Ferdinanda, kateri je odpravil tlako in desetino in Franca Jožefa I., ki je pa povzdignil Slovence do časti vsem drugim enakopravnega državljana. Pa žali Bog, da se zlo rado pozabi, da ima slovenski jezik ednakopravnost v uradih in šolah. Mnogo so krivi kmetje, ker ne tirjajo slovenske določiljatve, naj več so pa krivi g. župani. Postavim v Pišecah, kjer imajo slovensko posojilnico, se pri občini po nemško uraduje ravno tako v Bojzni in Globokem. Kar se tiče pa krajnih šolskih svetov, to pa skoro, ni da omenim. Pri sv. Petru pod sv. Goro in ako se ne motim, je lani v Globokem tudi g. načelnik slovensko uradoval, žali Bog, da se je ta nepozabljivi zvesti domoljub službi odpovedal. Drugi pa le vsi nemško in to naljubo g. nadzorniku in nekaterim prenapetim učiteljem, kateri izdajo svojo narodnost nemškemu šulvereinu. Bomo videli, koliko se jih bo oglasilo pri novem društvu, katero je osnovano v Ljubljani. Slovenec ne bodi zaspan, pomagaj si sam, Bog ti če pomagati.

Od Drave. (Dve ljubi sestri.) Pri mnogih prilikah sta se pokazala katoliški cerkvi in slovenskemu ljudstvu silno sovražna in strupena ta-le dva lista, ki izhajata na Štajerskem: „Tagespošta“ v Gradcu, pa glasovita „Vahterca“ v Celji. Bog njima in njenim dopisunom odpusti vse pohujšanje, ki so ga napravili s svojimi grdimi napadi na vse naše cerkvene in narodne svetinje. Ni dolgo tega, kar je bila celjska „Vahterca“ poglavarja sv. cerkve psovala kot krivoverca. Kaj čuda toraj, če ta dva lista, ki pa ne napadata samo slovenskih katoličanov, temveč ravno tako tudi nemške katolike — kaj čuda toraj, če ona dva napadata zaporedoma vrle naše slovenske mešnike! V novejšem času sta se spravila „Tagespošta“ in „Vahterca“ zopet nad celjske

gospode duhovnike; toda ne na vse; le gospodje kaplani in sicer tako zdajšnji, kakor oni, ki so v poprejšnjih letih službovali v Celji — vsi ti gospodje kaplani so tema laži liberalnima listoma trn v peti. To pa ni nič čuda, pač pa bi to bilo, ko bi jim hvalo pela, kajti v koprive ne vdari strela. Tem bolj pa se zavzeme po takem človek nad hvalo, katero ista lista dajeta včasih*) gospodu opatu v Celju. Kdo je te hvale kriv in ali je je gosp. opat sam vesel, tega nočem soditi, toliko pa lahko rečem, da se duhovnik le boji njune hvale. Gospodom, katerih se ta lista rada tako kačje — strupeno lotita, pa lahko služi to v tolažbo, da jih spoštujejo vsi drugi ljudje, tudi poštene Nemci, še le bolj, odkar sta jih ona lista jela napadati. Naj že tedaj izpade sodba v Celju ali Gradcu kakor koli, duhovnik, ki mu bije srce za vero in domovino, ima v srečo slov. ljudstva lepo mesto.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pretekli teden predložil je finančni minister Dunajevski državni zbornici proračun za l. 1886. V njem proračunjene so vse potrebščine na 513,582.710 gld. pokritje pa na 506,939.788 gld., torej je primanjkljaja 6,642,922 gld., ki se bode pokrila s tistimi denarji, katere bode plačala severna železnica. — V petek 16. okt. začela se je v državnem zboru adresna debata ter je trajala do srede; v kratkem neha zborovanje in zbor se zopet snide v drugi polovici januarja. Med tem bote zborovali delegaciji in deželni zbori. Posebno burna bila je adresna debata 19. t. m.; debate so se vdeležili Křepek, Gregor, Knotz in Lichtenstein. Knotz je napadel desnico in vlado tako strastno, da je bil ministerski predsednik grof Taaffe primoran prijeti za besedo. Branil je najprej češkega namestnika, potem pa se potezal za čast vojne, katero je žalil Knotz. Desnica je ploskala, levica pa zahtevala, naj se minister na red pozove, kar se pa ni zgodilo. Grof Taaffe je tudi odgovoril na interpelacijo o izgredih na Češkem ter rekel, da je vlada Nemce zadostno varovala; zoper 75 oseb se je vložila tožba: mestno zastopništvo v Kraljevem dvoru bilo je razpuščeno. — Za Štajersko sta v delegaciji izvoljena dr. Kraus in dr. Heilsberg, namestnik je dr. Derschata. — Kandidat društva „Sloga“ na Goriškem prof. dr. Ant. Gregorčič bil je enoglasno izvoljen deželni poslanec. — Nekateri listi pišejo, da se Štajerski deželni zbor skliče 16. novembra.

Vnanje države. Berolinski časopisi poročajo o položaji na Balkanskem polotoku: Pri-

zadevanje vlasti, da se na balkanskem polotoku zabrani vojska, se nadaljuje in se da upati, da ne bode brezuspešno. Diplomatski krogi trudijo se najti pot, kako naj bi se rešilo vzhodnje rumelijsko vprašanje, da bi se na jedni strani zadovoljilo željam Bolgarov, na drugi strani pa, da bi se ne krušila berolinska pogodba. Berolinska pogodba pa ne zabranjuje, da bi se bolgarski knez ne smel imenovati guvernerjem vzhodnje Rumelije. — Namesto grofa Robilanta postal je laški poslanik na Dunaju nekdanji minister Minghetti, hud nasprotnik sv. kat. cerkve in sv. očeta. — Pri ožjih volitvah na Francoskem bilo je izvoljenih 208 republikancev in 26 konservativcev; zbornica bode torej imela 200 konservativcev in 348 republikancev. — Ruska gosposka je nemškim delalcem v Podoliji objavila, da naj nikar ne obnavljajo pogodb s tovarnarji, ako so že pretekle; to je jako prestrašilo Nemce, kajti mislijo, da jih bodo v kratkem iztirali iz Rusije. — Ruska vlada je prepovedala praznovati petindvajsetletnico osvobojenja kmetov; boji se namreč, da ne bi nihilisti te slavnosti zlorabili. — Francoski časniki objavljajo brzovavko misijonarja Martina iz Sajgona z dne 17. t. m. da so Anamci razmesarili deset domačih duhovnikov in 7000 kristijanov.

Za poduk in kratek čas.

Gregor Jož. Plohel, doktor bogoslovja, dekan in nadžupnik Ptujski.

(Dalje.)

Nisem mogel zvedeti, ali je naš Gregor tudi na književnem polju bil delaven, toliko je menda gotovo, da slovenski ničesar ni pisal, ker v njegovi dobi smo Slovenci še tako trdno spanje spali, da bi bilo trebalo glasnih trobent, kakor nekdanj pri mestu Jerihu, naj bi nas bile zdramile, in zrušile narodno malomarnost; pa na drugi način postal je naš blagi rojak velik dobrotnik svojega naroda, česar naj bi se dragi čitatelj iz naslednjih skromnih črtic prepričati blagovolil.

Gregor Jožef Plohel narodil se je 7. marca 1730 v Ivajnkovecih, ali v tistem hramu, v katerem so poznej luč sveta zagledali še sedaj živi 3 gospodje Simoniči, ki so z Gregorjem v krivnem sorodstvu ali na sedajnji g. Petovara domačiji, ni gotovo. Stariši bili so mlademu Gregorju Jurij Plohel in Ana, roj. Filipič z Brebrovnika. Kdo je bil njegov prvi učitelj, ni znano. Gimnazijo je brž ko ne skončal v Varaždinu, kamor so dijaki v starejši dobi, navadno zahajali iz tega kraja, ker je tamo naj bliže bilo. Visoke šole je dovršil v Gradcu, in je prijel kot bogoslovec 3. leta 16. septembra 1753 prvi višji red — subdiakon — v škofovi kapeli v Gradcu; diakon je postal 19. septembra

*) Pač res: včasih! Dobro se še spominjam podlistka v rajni „Cillier-Zeitung“, mačehi „Vahtarce“; v njem jaz nisem našel ravno hvale za g. opata. André, stavec.

ravno tistega leta; za duhovnika pa je bil posvečen na kvaterno soboto 22. sept. 1753, in sicer v Lipnici v cerkvi sv. Jakopa na poroštvo Dornavske graščine.*) Da je bil v Lipnici za duhovnika posvečen po škofu Leopoldu Ernestu grofu Firmian, je prišlo tako: Sekovski škofi imajo blizu Lipnice graščino, kjer ob prijazni letni dobi dalje časa prebivajo, in so tisto leto 1753. v župni cerkvi sv. Jakopa škof. Firmian tudi mešnikov red delili. — Djal sem, da je naš Gregor bil posvečen na poroštvo Dornavske graščine. Vsaki duhovnik je moral, pred ko je bil posvečen dobiti poroka, kateri mu se je zavezal za njega skrbeti, ako bi obnemogel, in mu ne bi mogoče bilo, bodi že zavolj bolezni, ali iz drugega uzroka, duhovne službe opravljati, sedajni čas dá tako poroštvo — titulus mensae — verski zavod, to je tisto cerkv. primozenje, katero je cesar Jožef vkup spravil iz posestev zatrtih samostanov, bratovščin itd. — Dornava blizu Ptuja imela je svoj čas podložnike v Ivanjkovecih, in bilo je menda v tisti dobi običajno, da so graščaki za sine svojih podložnikov, ki so se duhovskemu stanu posvetili, prevzeti tako poroštvo.

Naš Gregor je bil sedaj po dokončanem 3. letu bogoslovja mladi duhovnik, imel še je tedaj eno leto se posvetiti naukom, da postane sposoben za duhovno pastirstvo; pa tudi sedaj še ga ne najdemo med pastirujočimi duhovniki, ostal je namreč še dve leti v Gradci, da napravi tiste stroge izpite iz vseh bogoslovskih vèd, in si pridobi častni naslov doktorja bogoslovja, ker v unem zapisniku sekovskem, iz kojega sem povzel zgoraj zapisane vesti, stoji zapisano: — expositus a. 1756 — izpostavljen, v pastirstvo namreč, l. 1756. Sv. Marjeta niže Ptuja bil je prva fara Gregorjevega kaplanovanja, kder je ostal le 2 leti, in potlej se preselil na Ptuj. Tukaj je bil 5 let kaplan in 3 leta — od avgusta 1766 do junija 1769, — kurmešter (curae et chori magister), ta naslov je namreč imel do naših časov tisti duhovnik na Ptuj, ki je imel na svoji skrbi matične knjige, in v cerkvi vèd red božje službe; sedaj je mesto tega zgodovinskega naslova za unega dostojanstvenika na Ptuj obveljalo ime „vikar.“

Leta 1769 postal je Gregor Plohel nadžupnik in dekan Ptujski; povišan je bil na najčastnejše mesto mej Dravo in Muro na Slovenskem tako gledé dostojanstva, pa tudi obilnih dohodkov. — Poglejmo nekoliko mesto in kraj njegovega delovanja. Se vé, da v teh skromnih črticah ne more biti naš namen celo zgodovino starega Ptuja pisati, za to bi trebalo debele knjige, le v nakterih potezah, dragi bralec, te hočem opozoriti na to starodavno mesto, okoli

katerega se sučejo imenite zgodbe na posvetnem in cerkvenem pozorišči, prevažne za zgodovino naše slovenske zemlje. (Dalje prih.)

Smešnica 43. Nek mlad človek pripovedoval je razne čudne reči, katere je baje napravil stari uradnik v svoji zamišljenosti. „Nekdaj“, pravi, „je položil svojo suknjo v posteljo, sam pa se je obesil na stolovo naslonjalo ter ostal tako celo noč“. Stareji mož, kateremu se je ta laž zdela malo predebela, pravi na to hladnokrvno: „To vse ni nič; poznal sem nekega gospoda, ki je gorečo svečo v posteljo položil, sam sebe pa upihnil.“

Razne stvari.

(Presvitli cesar) darovali so za povodnji na Koroškem poškodovane zopet 8000 fl.

(Znani vrli narodnjak) g. Ivan Gabrsek je v poslednji seji okrajnega zastopa Vranskega imenovan definitivno za okrajnega tajnika. Čestitamo!

(Zahvala.) Podpisani odbor izreka najtoplejšo zahvalo slavnemu odboru Celjske čitalnice in g. Schuch-u, gostilničarju k Slonu, ker sta radovoljno prepustila svoje prostore za slavnost „Slov. pevskega društva“ 27. p. m., vsem čč. gospicam pevkinjam in gg. pevcem, vsem gg. poverjenikom, ki so storili svojo dolžnost; krasnim rokam, ki so pevce s šopki obdarile, kakor vsem drugim za njih obilen trud.

Slavnostni odbor „Slov. pevskega društva.“

(Dnevni brzovlaki) med Dunajem in Trstom imajo od 21. t. m. tudi vagone 3. reda.

(Močen potres) je bil 17. t. m. v Celovcu.

(Domoljubje.) V Celju je mestni zastop v posebni seji svoje veselje izrekel, ker je nekaj nemških ultra-mož v državnem zboru avstrijsko misel vrglo pod klop, kako bi si sicer tolmačili to, da niso marali biti nemški avstrijci, ampak si so prideli samo ime Nemcev? Mestni zastop pa kaže s svojim pritrvovanjem najlepše svoje domoljubje ali ka-li?

(Kopališče na Slatini.) Letos je bilo na Slatini 2286 gostov; za nekoliko jih je tedaj letos bilo več, kakor zadnja leta sem, vendar pa še veliko premalo za leto, ki je toliko ugajalo kopališčem.

(Žena prešla) je necemu posestniku v Selcah pri sv. Lenartu; ker leti sum na moža, češ da jo je umoril, zato so ga že v luknjo vtaknili.

(Smrt v jamah.) V rudokopih pri Trbovljah je padel rudar J. Jung v jamo in se je tako pobil, da so ga na pol mrtvega iz nje potegnili, za dva dni je potem umrl.

(Hudobija.) V Veliki Pirešici je nepoznan hudobnež posestnici M. Padar pitano svinjo zastrupil.

*) Te vesti sem prejel lani iz sekovske škofove uradnije v Gradci, po blagi uljudnosti tedanjega kancelarja p. n. g. J. M.

(Samo tri ure) je dihal prosti zrak potepuh v Mariboru. V ponedeljek so ga namreč iz ječe izpustili še le o poludne, toda ob treh so ga pa že zopet zaprli, ker se je bil vpijanil, potem pa nadležno jel beračiti po hišah.

(Nova čitalnica.) Pri sv. Lovrencu v puščavi bodo 15. novembra slovesno čitalnico odprli. Take je bilo pač v onem nemškutarskem trgu že zdavno treba in zato ji želimo obilne podpore.

(Trgatev) se je večidel že končala. V Lembahu so dobili letos več ko lani; tamošnji mošt ima 22 stopinj, pekrski pa 40. Nekateri so ga oddali po 100 fl., kar se pa sosedom premalo zdi. V Brestenici je g. M. muškateleca oddal gospodu J. za 220 fl. štrtinjak, drugo pa po 100. Nekaj ga je šlo v Marijino Celje, po 170 fl. štrtinjak. Iz Vurberga se nam poroča, da so nekateri kmetje v sili svoj mošt po 50 do 60 fl. štrt. v Ptuj oddali, katera cena je pa vsakako prenizka. V Zavrču so dobili komaj tretjino, pa to, kar je, je dobro. Pri Mariboru in sv. Petru je posebno črnina preizvrstna.

(Vabilo) k LXX. odborovi skupščini „Matiče Slovenske“ v soboto 24. okt. t. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXIX. odborovi seji. 2. Naznanila prvosedstva. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Razgovor o knjigah za prihodnje leto. 5. Posameznosti. V Ljubljani, dne 10. okt. 1885. za prvosednika: Jos. Marn.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali: Hernah 11 fl., Merkuš 10 fl. (ustn. in letn. dpl.), Hrovat 4 fl., Klavžer 3 fl., Bezenšek 1 fl. in Verk Henr. 1 fl.

Loterijne številke:

V Gradci 17. okt. 1885:	86, 40, 31, 15, 89
Na Dunaji „ „	52, 69, 4, 36, 46

Prihodnje srečanje 24. oktobra 1885.

Na prodaj

je v Črni na Koroškem lepa hiša z enim nadstropjem, prav pripravna za krčmarijo, s posebnim poslopjem za živino in kolarsko rokodelstvo (Wagnerhandwerk), katero se je dolga leta z dobrim uspehom delalo, s pripadajočimi njivami, vrtom itd. Več se izve pri prodajalcu te hiše gosp. Prosen-u v Guštanji (Gutenstein) na Koroškem. 1—3

Dražba cerkvenega vina

pri sv. Petru pod Mariborom.

29. oktobra t. j. četrtek pred vsemi svetniki se bo 50 polovnjakov sladkega novega vina v železnih obročih pri sv. Petru po dražbi prodajalo.

Marko Glaser,
častni kanonik in župnik.

Mlin,

v prekrasni Savinjski dolini v Malih Braslovčah na Savinjski strugi s petimi tečaji na stanovitni vodi, četrť ure od Braslovškega trga pri okrajni cesti, hiša z enim nadstropjem, svinjak in vezanim kozolcem, z dvema orali njiv in travnika, vse v dobrem stanu, se prostovoljno pod ugodnimi pogoji proda; polovica kupnine se lahko obrestuje. Več se izve pri lastniku: Matevžu Serdonerju v Mal. Braslovčah, pošta Braslovče (Frasslau). 2-3

Prostovoljna dražba lepe živine,

3 konji, 4 voli, 3 krave, 1 letošnji in 2 lanska junca, 1 letošnja telica in 8 svinj se bode 29. oktobra t. l. ob 10. uri zjutraj pri meni prodalo.

Jak. Kolednik,

župnik v Razboru pri Slov. Gradcu
(Raswald, Post Wind.-Graz.)

3-3



Cvet zoper trganje

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine Schuytmarte. popolnem trganje, kar dokazuje obilo zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah à 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatljami 1 fl. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoje.

Planinski zeliščni sirop kranjski à 56 kr.,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in plučne bolečine. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Razpošilja se vsak dan po poštnem povzetju

☞ v lekarni „pri samorogu“ ☛

Adresa:

Lekarna Trnkoczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.

„Pot v nebesa“

ali: življenje in molitve udov tretjega reda sv. Frančiška, drugi, popravljeni in pomnoženi natis, — spisal o. Nikolaj Meznarič, — je dokončan.

Knjižica ima 584 strani, je v usnji dobro vezana in se dobi v frančiškanskem samostanu v Mariboru, kakor tudi v bukvarnah, za 90 krajcerjev. 1—2

VABILO

k največjemu živinskemu sejmu, kateri bo dne 28. oktobra (praznik sv. Simona in Juda) 1885 pri sv. Tomažu za Veliko nedeljo.

Pekarija

z oštarijo se daje pod prav ugodnimi pogoji v najem. Več se pove v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zahvala!

Iskreno se zahvaljujemo vsem za izkazano nam sočutje v bolezni in mnogobrojno udeležbo pri sprevodu naše ljube in nepozabljive matere, oziroma sestre in stare matere, Lucije Legat, rojene Miheljak. Žalujemo ostali.

Novo vino

bi radi prodali v Rogacu, ker je zelo dobro doraslo in nismo imeli kupcev več let sem; naj pa pridejo Korošci pa Gornjištajerci, in če naročila meni določijo, rad posredujem in naročila prevzamem. Naca Mikuš, posestnik na Tlakah.

Kopune,

pitane, pa tudi purane in debele race kupuje vsak dan

Jožef Robič,

2—2 Tržaška cesta šte. 10.

V najem

vzeti želi hram za krčmo ali za kako drugo trgovino pripraven. Pismene ponudbe naj se pošljejo pod adresno: Sch. M. poste restante sv. Jurij na Ščavnici (St. Georgen an d. Stainz) bei Radkersburg. 2—2

Prostovoljna prodaja.

Lepo posestvo v Grižah tik ceste, 10 oralov zemljišča, mlin v najboljšem stanu s tremi tečaji, stope in takoj nad žlebom gorki studenec, ki nikdar ne zmrzne, proda prostovoljno

Josip Suhar,

3—3 posestnik v Zabukoveci h.-št. 2.

Poštena viničarska družina

dobi lahko v Gorici na Primorskem dobro mesto. — Več se izve pri č. g. M. Karba, kaplanu v Dobrni za Celjem. 1—3

Izkušen kovač

želi najeti ali tudi kupiti kovačnico. Ponudbe vzprejme Jakob Črnko, kovaški mojster v Turniški graščini pri Ptuj.

F. G. DOLENC v MARIBORU

Priporočilo trgovine.

Slavnemu p. n. občinstvu, priporočeva svojo za zimo dobro založeno trgovino, z novim raznovrstnim, oblačilnim, suknenim, platnenim in modnim blagom, k obilnemu obiskovanju, zagotavlja najcenejšo in pošteno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

F. G. Dolenc.

7—10

Na zahtevanje pošiljamo, zreske (muštre) po pošti franco.

trgovina s suknenim, platnenim in modnim blagom